

Aan de Rekenkamercommissie

Concernfinanciën

Helmond, 2 december 2008

Onderwerp: Reactie op rapport PWC

Ons kenmerk: 0806887312

Uw kenmerk: RKC smart

Doorkiesnr.:

Uw brief d.d.: 30-9-2008

Geachte commissie

Wij hebben met interesse kennis genomen van het rapport en de daarin opgenomen aanbevelingen. Het verheugt ons, dat onze planning- en controlcyclus (P&C-cyclus) als geheel op basis van een door PWC uitgevoerde benchmark hoog scoort. Wij zien daarin een bevestiging, dat we op de goede weg zijn en een degelijke basis bieden voor het enerzijds het goed faciliteren van het bestuur en het anderzijds voor het uitvoeren van de gemeentelijke taken en het verwezenlijken van de bestuurlijke ambities door de organisatie.

Uiteraard is het ons streven om, waar mogelijk, verbeteringen door te voeren. Het voorliggende rapport van PWC geeft met de aanbevelingen hiervoor enige handvatten, waarmee wij ons voordeel kunnen doen.

Om u een beeld te geven in hoeverre en welke aanbevelingen wij inpasbaar achten in onze Helmondse P&C-cyclus laten wij deze de revue passeren.

Aanbeveling: Per programma vermelden van de begroting mutaties in de reserves en het toelichten van de stand van de gerelateerde bestemmingsreserves.

Reactie:

Wij onderschrijven de relevantie van deze informatie. In onze P&C-cyclus stellen wij deze informatie beschikbaar bij de presentatie van de begroting, namelijk in een afzonderlijke nota reserves en voorzieningen. Hiermee wordt een integraal beeld verschaft van onze reservepositie. In de begroting zelf worden de mutaties op de reserves op basis de wettelijke voorschriften (BBV) buiten de programma's verantwoord, namelijk onder functie 980, hetgeen o.a. tot uitdrukking komt in het totaaloverzicht baten en lasten. Ook wij zien de meerwaarde om deze mutaties op reserves zichtbaar te maken op de programma's, waar deze betrekking op hebben. We zijn al langer op naar goede modus zoeken hiervoor. Wij streven ernaar dit in de volgende begroting handen en voeten te geven.

Aanbeveling: Omdat onderstaande punten een grote overlap hebben worden ze in samenhang hieronder beantwoord.

- Gebruik van containerbegrippen en vage terminologie te vermijden
- Het gebruik van containerbegrippen zoals zelfstandig, zelfredzaamheid, veel, voldoende, goed lichte verbetering te beperken.
- Duidelijk en concreet formuleren van voorgenomen acties

Reactie:

Het duidelijk en concreet verwoorden van voorgenomen acties, effecten en indicatoren is een blijvend punt van aandacht. Het rapport geeft aan dat hier nog verbeteringen mogelijk zijn. Dit vormt een stimulans om daar voor de programmabegroting 2010 nog eens extra onze aandacht op te vestigen. In de programmabegroting van 2009 zijn bij de indicatoren voor de maatschappelijke effecten "containerbegrippen" als lichte verbetering al vervangen door concrete referentiewaarden en normen.

Bij de maatschappelijke effecten is er bewust voor gekozen om een algemene, kwalitatieve, omschrijving te geven en die vervolgens met indicatoren nader SMART te maken. De beschrijving van het maatschappelijke effect vormt een antwoord op de vraag : Het gaat goed met Helmond als.....(bijv:) er weinig criminaliteit is. Dit wordt vervolgens SMART gemaakt met cijfers over de aangiften van economische- en gewelddelicten. Op deze manier is getracht een evenwicht te vinden tussen zakelijke meetbaarheid en communicatief beter aansprekende effecten. De leesbaarheid van de programmabegroting zou er niet op vooruit gaan als we termen als zelfredzaam (kwetsbare groepen zijn beter zelfredzaam) in een uitgebreide definitie zouden moeten omschrijven.

Aanbeveling: Kengetallen en indicatoren te voorzien van een referentiekader of norm.

Reactie:

In de programmabegroting van 2009 zijn voor de indicatoren bij de maatschappelijke effecten referentiewaarden en normen opgenomen. Hiermee is reeds een invulling gegeven aan deze aanbeveling. Voor de reguliere producten is het benoemen van een referentiekader en normen nog in ontwikkeling. Hier zal de komende jaren verder invulling aan gegeven worden.

Aanbeveling: De paragraaf treasurybeheer uitbreiden met de conclusies over de financieringsconstructie uit de paragraaf 5.1 en 5.4 te laten vervallen.

Reactie:

Deze aanpassing is reeds in de begroting 2009 op deze wijze doorgevoerd.

Aanbeveling: Bij intensiveringen staan dekkingen vermeld, die niet altijd zijn toegelicht in de individuele programma's.

Reactie:

Dit klopt. In de praktijk worden deze al toegelicht in de voorjaarsnota en in een aantal gevallen staan deze enkel in de inleiding van de begroting. Dit komt de leesbaarheid van de individuele programma's niet ten goede. In het vervolg zullen we hier alert op zijn om daarmee te bereiken dat de programma's voortaan zelfstandig leesbaar zijn.

Aanbeveling: De specificatie "wat mag het kosten" naar producten heeft naar onze mening weinig zin aangezien deze niet worden toegelicht en de raad de begroting niet autoriseert op producten maar op programmaniveau.

Reactie:

Wij delen deze mening niet. Deze specificatie geeft, ondanks de autorisatie op programmaniveau, juist inzicht in de onderliggende beleidsterreinen en de middeleninzet hierop. Overigens worden de 25 grootste producten (tezamen meer dan 80% van het totale budget) ook per programma toegelicht onder "Wat doen wij er voor in 2009".

Formeel kan in verband met de autorisatie inderdaad volstaan worden met het vermelden van de totalen per programma. Door het weglaten van de genoemde specificaties per product verliezen de programma's echter de samenhang en het inzicht voor de raad om te kunnen bepalen, wat de geautoriseerde budgetten inhouden. Daarmee wordt de actieve informatieplicht geweld aangedaan, hetgeen uiteraard niet onze voorkeur heeft.

Aanbeveling: "Wat gaan we er voor doen" is gekoppeld aan het maatschappelijk effect voor wat betreft nieuw beleid en extra inspanningen. Het regulier beleid is niet direct gekoppeld aan het maatschappelijk effect. dit is echter wel goed mogelijk.

Reactie:

Uit nadere analyse blijkt inderdaad dat het merendeel van de reguliere producten een op een te koppelen is aan een maatschappelijk effect. Blijft de vraag of het wenselijk is om het onderscheid tussen nieuw beleid en extra inspanningen enerzijds en regulier beleid anderzijds op te heffen. Dit is een redelijk ingrijpende wijziging van de opzet van de programmabegroting, die integraal bekeken zou moeten worden samen met

andere vragen zoals het samenvoegen van programma's. Het aangewezen moment hiervoor is de aanvang van een nieuw collegeperiode.

Aanbeveling: Algemeen aandachtspunt betreft de tijdigheid van de maatschappelijke indicatoren. Onvermijdelijk loopt de gemeente met de meting van deze indicatoren altijd minstens een jaar achter. Wij adviseren de gemeente over de voortgang van de metingen te rapporteren in de bestuursrapportages en de uitkomsten van de metingen direct kenbaar te maken zodra ze beschikbaar zijn.

Reactie:

De indicatoren voor de maatschappelijke effecten komen voor een groot gedeelte uit de inwonersenquête. De resultaten daarvan komen in het eerste kwartaal van het jaar beschikbaar. De overige resultaten komen merendeels uit externe bronnen en komen meestal gedurende het eerste kwartaal beschikbaar. Daarom worden de nieuwe gegevens van de indicatoren ook een keer per jaar geactualiseerd en in de notitie "Hoe staat Helmond er voor" in het voorjaar gepubliceerd ter ondersteuning van de besluitvorming rond de voorjaarsnota. Omdat er in de loop van het jaar weinig nieuwe gegevens beschikbaar komen adviseren wij deze werkwijze te handhaven.

Aanbeveling: Paragraaf 6.5 over het grondbeleid is niet zelfstandig leesbaar en verwijst naar de nota grondbedrijf van 1 maart 2005. Wij bevelen aan vermelding van het grondbeleid en een indicatie van de voortgang van de beleidsuitvoering.

Reactie:

De wettelijke voorschriften geven de keuze om elk jaar de verplichte paragrafen inhoudelijk volledig op te nemen in de begroting of in de verordening op basis van artikel 212 van de gemeentewet te regelen, dat er periodiek (om de vier jaar) in een integrale nota het beleid voor de komende jaren wordt bepaald en dat jaarlijks in de begroting dit beleid (deze afspraken) wordt gemonitord.

In Helmond is er door de vaststelling van deze verordening gekozen voor de tweede optie. Een verwijzing naar de laatst verschenen nota grondbeleid past derhalve bij deze keuze. Momenteel is een nota grondbeleid in voorbereiding, die naar verwachting in het voorjaar van 2009 gepresenteerd zal worden. Naar aanleiding van het voorliggende rapport zullen we bij deze nota aangeven op welke punten we het beleid de komende jaren gaan monitoren. Hiermee kan de gemeenteraad de inhoud van deze paragraaf voor de komende jaren bepalen.

Voor de volledigheid merken wij op, dat wij een actief informatiebeleid voorstaan. Zo is het beleid met betrekking tot grondprijzen jaarlijks een vast onderdeel van de voorjaarsnota. Daarbij wordt dit verder waar gewenst voorzien van vergelijkende cijfers van regiogemeenten, van vergelijkbare gemeenten en van de landelijke ontwikkelingen.

Uit het voorgaande blijkt dat de programmabegroting steeds in samenhang gezien moet worden met de totale P&C-cyclus (voorjaarsnota, begroting, berap's en jaarrekening). Verwijzend naar de benchmark kunnen we vaststellen, dat deze cyclus goed is georganiseerd en daarmee een solide basis is voor het proces van sturing en bijsturing. Het is daarmee een stimulans voor een actieve uitwisseling van relevante informatie. Dit is een doorlopend proces en krijgt met name zijn beslag in de commissie- en raadsvergaderingen. Een actief informatiebeleid is uitgangspunt om dit proces zo goed mogelijk te laten verlopen. De respons bij de recente begrotingsbehandeling laat zien, dat de raad samen met ons dit proces wil optimaliseren. Daarbij is met de raad afgesproken om de benoemde maatschappelijke effecten gedurende 4 jaar (een raadsperiode) consistent te houden om daarmee het inzicht en de sturing over de jaren heen te vergroten. De aanvang van de nieuwe collegeperiode is daardoor het natuurlijke moment om zowel op vorm als inhoud wijzigingen door te voeren. De in het rapport gedane handreikingen zijn hierbij een welkom hulpmiddel.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Helmond,

de burgemeester,

de secretaris,